

מבט לאיראן

31 במאי 2020 – 14 ביוני, 2020

עורך: ד"ר רז צימט

במוקד אירועי השבוע

- ◀ מקורות העוקבים אחר תנועת מטוסים באזור דיווחו בשבוע שעבר על פעילות אווירית ערה בציר איראן-סוריה, שכללה תנועת מטוסי תובלה איראנים וסורים.
- ◀ דובר משרד החוץ האיראני גינה את החרפת הסנקציות על סוריה לקראת כניסתו לתוקף של "חוק קיסר" המטיל סנקציות כבדות על כל מדינה וחברה, שתנהל קשרים כלכליים עם סוריה.
- ◀ לקראת פתיחת הדיאלוג האסטרטגי בין עיראק לארצות-הברית, ביקר מפקד כוח קדס של משמרות המהפכה, אסמאעיל קאא'ני, בבגדאד, ככל הנראה לגבש חזית אחידה עם בכירים בסיעות הנאמנות לאיראן בעיראק. העיתון הלבנוני אלאח'באר דיווח, כי קאא'ני קרא לבכירי המיליציות השיעיות שלא להסלים את המצב בעיראק בעת הנוכחית.
- ◀ שר האנרגיה האיראני הגיע בראשית יוני 2020 לביקור רשמי בעיראק במהלכו סיכמו שתי המדינות להאריך את חוזה יצוא החשמל מאיראן לעיראק בשנתיים נוספות.
- ◀ שגריר איראן בבגדאד בירך את ראש ממשלת עיראק על השלמת הרכבת ממשלתו, לאחר שהפרלמנט העיראקי אישר את מינויים של שבעה שרים נוספים בממשלתו החדשה. סוכנות הידיעות האיראנית פארס, לעומת זאת, הביעה הסתייגות מרומזת ממינויו של פואד חסין לתפקיד שר החוץ העיראקי החדש לנוכח נטיותיו הפרו-אמריקאיות.
- ◀ בכירים איראנים, ובראשם מנהיג איראן עלי ח'אמנאהאי, פרסמו הודעות תנחומים בעקבות מותו של מזכ"ל הג'האד האסלאמי בפלסטין לשעבר, רמז'אן שלה. מפקד כוח קדס שלח מברק תנחומים למזכ"ל הארגון, זיאד אלנח'אלה, בו קרא להמשך המאבק עד לשחרור פלסטין וירושלים.

המעורבות האיראנית בסוריה

- ◀ דובר משרד החוץ האיראני, עבאס מוסוי (Abbas Mousavi), גינה את החרפת הסנקציות על סוריה לקראת כניסתו לתוקף ב-17 ביוני 2020 של "חוק קיסר להגנה על אזרחי סוריה". החוק, שאושר בקונגרס האמריקאי ב-2019, מטיל סנקציות כבדות על כל מדינה וחברה שתנהל קשרים כלכליים עם סוריה. מוסוי קרא להסרת כל הסנקציות, שהטילו ארצות-הברית והאיחוד האירופי על סוריה, וכינה אותן "לא חוקיות ולא אנושיות". הוא ציין, כי הסנקציות פוגעות בעיקר באזרחים הפשוטים ומסכנים את זכויות האדם במדינה והדגיש את תמיכתה הנמשכת של איראן בעם ובממשלה בסוריה (אירנ"א, 5 ביוני 2020).

המעורבות האיראנית בעיראק

◀ מקורות עיראקים דיווחו, כי מפקד כוח קדס של משמרות המהפכה, אסמאעיל קאא'ני, הגיע ב-3 ביוני 2020 לביקור בבגדאד. על-פי דיווחים אלה, הביקור נועד לגבש חזית אחידה עם בכירים בסיעות הנאמנות לאיראן בעיראק לקראת פתיחת הדיאלוג האסטרטגי בין עיראק לארה"ב, שיעסוק, בין היתר, בשאלת הנוכחות הצבאית האמריקאית במדינה (אלערבי אלג'דיד, 3 ביוני 2020).

◀ העיתון הלבנוני אלאח'באר המזוהה עם חזבאללה דיווח (6 ביוני 2020), כי בפגישות, שקיים קאא'ני עם בכירי המיליציות השיעיות במהלך ביקורו בן היומיים בעיראק, הוא קרא להם שלא להסלים את המצב, לשמור על רגיעה ולפתור את הבעיות בשיקול דעת. הוא הדגיש, כי "הגיוס העממי", ארגון הגג המאגד את המיליציות השיעיות הוא עיראקי וכי טהראן תומכת בו, אך אין בכוונתה להתערב בחילוקי הדעות הפנימיים בעיראק. עוד אמר קאא'ני, כי בחירתו של מצטפא אלכאט'מי כראש ממשלת עיראק היא בחירה עיראקית ולא איראנית וכי הצלחתו תשרת את האינטרסים של שתי המדינות. על-פי דיווחים בעיראק, נכנס קאא'ני לעיראק במסגרת משלחת איראנית רשמית בראשות שר האנרגיה האיראני ולא במסגרת ביקור חשאי, כפי שהיה מקובל בעבר.

◀ במאמר פרשנות, שהתפרסם בעיתון הרפורמיסטי אעתמאד (7 ביוני 2020) נכתב, כי הסוגיה היחידה לגביה מגלה איראן עניין מיוחד בהקשר לדיאלוג האסטרטגי בין עיראק לארצות-הברית, היא פעילותם של הבסיסים הצבאיים האמריקאים בעיראק, שנועדו, לדברי הנשיא טראמפ, לפקח על פעילות איראן באזור, במיוחד בעיראק. למעט נושא זה, איראן אינה מפגינה "רגישות מיוחדת" ביחס להסכם אפשרי בין עיראק לארצות-הברית ואינה מתכוונת להתנגד לו.

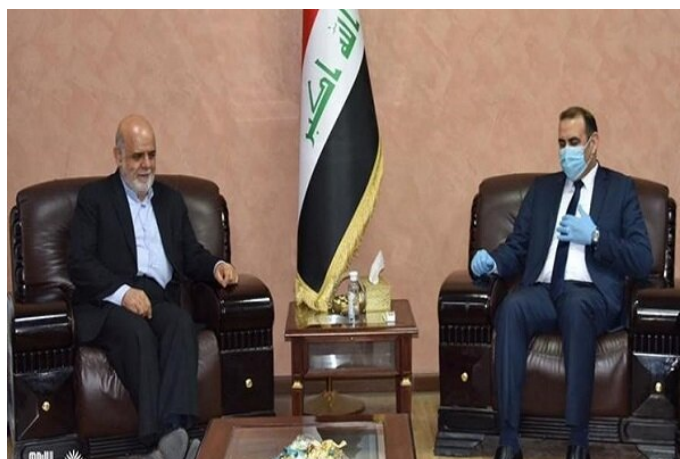
◀ שר האנרגיה האיראני, רזא ארדכאניאן (Reza Ardakanian), הגיע ב-3 ביוני 2020 לביקור רשמי בעיראק במהלכו נפגש עם בכירים עיראקים, בהם ראש הממשלה, מצטפא כאזמי; נשיא עיראק, ברהם צאלח; שר החשמל, מאג'ד מהדי ח'נתוש (Majid Mahdi Hantoush); ושר האוצר, עלי עלאוי. הפגישות דנו בהרחבת שיתוף הפעולה בתחומי החשמל והמים בין שתי המדינות. בתום ביקורו הודיע ארדכאניאן, כי שתי המדינות האריכו את החוזה ליצוא חשמל מאיראן לעיראק בשנתיים נוספות וכי עיראק שילמה לאיראן חוב על סך כ-400 מיליון דולרים בעבור אספקת חשמל איראני, כמחצית מהסכום אותו דורשת טהראן (אירנ"א; תסנים, 3 ביוני 2020).

**פגישת שר האנרגיה האיראני עם שר החשמל העיראקי
(אירן"א, 3 ביוני 2020)**

◀ סיד חמיד חסיני (Seyyed Hamid Hosseini), חבר הוועד המנהל של לשכת המסחר המשותפת לאיראן ולעיראק, אמר, כי באפריל-מאי 2020 חל שיפור בהיקף היצוא האיראני לעיראק, שנפגע בעקבות התפרצות הקורונה. הוא ציין, כי חמישים משאיות עיראקיות נכנסו לאיראן בחודש שעבר כדי להעביר לעיראק סחורות איראניות, שאוחסנו במכס האיראני, ו-500 משאיות נוספות צפויות להיכנס לאיראן להעברת סחורות נוספות. חסיני הוסיף, כי בקרוב ייפתח מעבר הגבול הדרומי שלמצ'ה (Shalamcheh), ולאחר תיאומים נדרשים ייפתחו גם יתר מעברי הגבול בין שתי המדינות, שטרם נפתחו מאז סגירתם בעקבות הקורונה (פארס, 9 ביוני 2020).

◀ שגריר איראן בעיראק, אירג' מסג'די (Iraj Masjedi), נפגש בראשית יוני עם שר התכנון העיראקי, ח'אלד בתאל (Khaled Battal), ודן עימו בהרחבת קשרי המסחר בין שתי המדינות, בשיתוף הפעולה בתחומי האנרגיה, המדע והמחקר, בעידוד השקעות, במאבק נגד נגיף הקורונה ובהגעה לאיזון בהיקף היבוא והיצוא בין שתי המדינות (מהר, 1 ביוני 2020).

**פגישת שגריר איראן בבגדאד עם שר התכנון העיראקי
(מהר, 1 ביוני 2020)**

◀ ב-10 ביוני 2020 נפגש מסג'די עם שר הנפט העיראקי החדש, אחסאן עבד אלג'באר, ושוחח עימו על שיתוף הפעולה בין שתי המדינות בתחום הנפט. סוכנות הידיעות אירן"א דיווחה (10 ביוני 2020), כי מאז הקמת

ממשלתו החדשה של מצטפא אלכאט'מי בחודש שעבר, נפגש מסג'די עם ראש הממשלה ועם שרי הפנים, ההגנה, התחבורה, העבודה והעניינים החברתיים, הפיתוח, האוצר, ההשכלה הגבוהה והנפט.

**פגישת שגריר איראן בבגדאד עם שר הנפט העיראקי
(אירן"א, 10 ביוני 2020)**

◀ שגריר איראן בבגדאד, אירג' מסג'די, בירך את ראש ממשלת עיראק, מצטפא אלכאט'מי, על השלמת הרכבת ממשלתו, לאחר שהפרלמנט העיראקי אישר את מינויים של שבעה שרים נוספים בממשלתו החדשה. בציוץ בחשבון הטוויטר שלו (6 ביוני 2020) איחל מסג'די הצלחה לשרי הממשלה החדשים והביע תקווה, כי עם השלמת הקמת הממשלה, יהיה ניתן להרחיב את הקשרים בין איראן ועיראק לטובת האינטרסים הלאומיים של שתי המדינות.

◀ סוכנות הידיעות השמרנית פארס, לעומת זאת, הביעה הסתייגות מרומזת ממינויו של פואד חסין (Fouad Hussein), לתפקיד שר החוץ העיראקי. כתבה, שהתפרסמה על-ידי הסוכנות (7 ביוני 2020), פירטה כמה מחשבונות הטוויטר אחריהם עוקב שר החוץ החדש מטעם המפלגה הדמוקרטית הכורדית, בהם חשבונות הטוויטר של שגרירויות בריטניה וארצות-הברית בבגדאד, של פיקוד המרכז האמריקאי (סנטקום) ושל בכירים בחבל הכורדי בצפון עיראק. לטענת "פארס", החשבונות אחריהם עוקב חסין עשויים להעיד במידה מסוימת על נטיותיו הפוליטיים.

המעורבות האיראנית בזירה הפלסטינית

◀ בכירים איראנים פרסמו הודעות תנחומים בעקבות מותו של מזכ"ל הג'האד האסלאמי בפלסטין לשעבר, רמז'אן שלא. בהודעה, שפרסם מנהיג איראן, עלי ח'אמנהאי, נכתב, כי "ההתנגדות הפלסטינית" איבדה "יסוד רב ערך". ח'אמנהאי הביע תקווה, כי מאמציהם הג'האדים של יורשיו יוכלו לפצות על האובדן (תסנים, 8 ביוני 2020). שר החוץ האיראני, מחמד ג'ואד זרף, שיבח בהודעה שפרסם את התפקיד, שמילא שלא ב"התנגדות" הפלסטינית נגד "המשטר הציוני" ובחיזוק האחדות בעם הפלסטיני ובעולם המוסלמי. הוא ציין, כי במצפון העמים, ובמיוחד העמים בפלסטין ובאיראן, יישאר שלח סמל להתנגדות ולמאבק (תסנים, 7 ביוני 2020).

**פגישת שר החוץ האיראני זרף עם רמדאן שלח בטהראן במאי 2016
(תסנים, 7 ביוני 2020)**

◀ מזכיר המועצה העליונה לביטחון לאומי, עלי שמח'אני, כתב באיגרת תנחומים למזכ"ל הג'האד האסלאמי בפלסטין, זיאד אלנח'אלה, כי מאבקו של שלח הוא נכס יקר עבור עמיתיו, שיצעדו בדרכו עד לשחרורה המלא של ירושלים ולחיסולו המוחלט של "המשטר הציוני" (מהר, 7 ביוני 2020). מפקד כוח קדס של משמרות המהפכה, אסמאעיל קאא'ני, שיבח במכתב תנחומים לזיאד אלנח'אלה את המאבק, שניהל שלח "נגד המשטר הציוני", וקרא ללוחמי הג'האד האסלאמי בפלסטין להמשיך בדרכו עד לשחרור פלסטין וירושלים. הוא ציין, כי איראן תמשיך לעמוד לצד הפלסטינים ולחזק את "ציר ההתנגדות", כשם שעשה קאסם סלימאני (איסנ"א, 7 ביוני 2020).

◀ מפקד משמרות המהפכה, חסין סלאמי (Hossein Salami), שלח, אף הוא, איגרת תנחומים לאלנח'אלה, בו ציין כי "ההתנגדות" לעולם לא תשכח את ערכיו הנעלים של שלח במאבק לשחרור ירושלים וסילוק "הגידול הסרטני ישראל" מהאזור (פארס, 8 ביוני 2020).